

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku T. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.
o wysokość zaległości składkowych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 stycznia 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

I odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
II nie obciąża wnioskodawcy kosztami pełnomocnika organu
rentowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 lipca 2016 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) - w sprawie z wniosku T. B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O. o wysokość zaległości składkowych - oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. z 28 października 2015 r., sygn. akt V U (...), oddalającego odwołanie T. B. od decyzji organu rentowego z 25 maja 2015 r., określającej zadłużenie na jego koncie rozliczeniowym, obejmujące okres od maja 2013 r. do listopada 2014 r., z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy oraz odsetek z tytułu zwłoki, naliczone na dzień wydania decyzji w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawca zaskarżył skargą

kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Wskazano, że „ocena Sądu II instancji, iż wnioskodawca posiada zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne stwierdzone decyzją z dnia 25.05.2015r. opierała się na niczym nie potwierdzonym fakcie, że wnioskodawca podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności w okresie od maja 2013r. Zaznaczenia wymaga, iż wyrok Sądu Okręgowego w O. z dnia 11.03.2015 r. sygn. akt V U (...) dotyczył jedynie ustalenia, które ustawodawstwo tj. państwa miejsca wykonywania pracy najemnej czy też państwa miejsca prowadzenia działalności gospodarczej, ma w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wobec wnioskodawcy zastosowanie. Z tego wyroku, i poprzedzającego go decyzji z dnia 13.02.2014 r., nie wynika natomiast, czy na wnioskodawcy ciąży obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Kwestia podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym nie została w ogóle rozstrzygnięta wobec wnioskodawcy, co potwierdza, że zaskarżony wyrok jest nieprawidłowy, bowiem ocena Sądu II instancji opierała się na niczym nie potwierdzonym fakcie podlegania wnioskodawcy obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Dodać należy, iż poczynienie przez organ zmian w prowadzonych rejestrach po zakończeniu sprawy o ustalenie ustawodawstwa właściwego skutkujących przypisaniu wnioskodawcy zadłużenia, bez wydania w tym zakresie decyzji (czy wnioskodawca podlega obowiązkowym ubezpieczeniom) nie mogło stanowić dowodu na okoliczność istnienia zaległości po stronie wnioskodawcy. W tej sytuacji nie można uznać, iż doszło do rozpatrzenia istoty sprawy. Wyłącznie zachowanie prawidłowego trybu poprzez przeprowadzenie odpowiednich postępowań w kolejności tj. ustalenie właściwego ustawodawstwa, podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz określenie wysokości zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne daje gwarancję ochrony interesów ubezpieczonego. Niedopuszczalne jest pomijanie któregośkolwiek z etapu”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o: 1) odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; 2) w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania o jej oddalenie jako bezzasadnej; 3) zasądzenie od

wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony tym, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) - jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania - z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy

prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Autorka rozpatrywanej skargi, w próbie wykazania oczywistej zasadności jej skargi kasacyjnej, ogranicza się do przedstawienia twierdzeń stanowiących w istocie prostą negację stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu. Twierdzenia te nie są powiązane w swojej konstrukcji z żadnym, konkretnie wskazanym, przepisem (przepisami) prawa; brakuje odpowiedniego wyводу zawierającego argumentację, którą autorka skargi wykazałaby walor oczywistej zasadności jej skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Postawione w uzasadnieniu wniosku kwestie nie uwzględniają stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji w zakresie oceny spornej w sprawie kwestii. Sąd drugiej instancji przedstawił, że przedmiot niniejszego postępowania wyznacza decyzja z 25 maja 2015 r., w której organ rentowy określił, że

wnioskodawca jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy w łącznej kwocie 20.601,35 zł. Powyższa decyzja jest konsekwencją wcześniejszego postępowania (prawomocnie zakończonego) i ustalenia, że wnioskodawca od 1 maja 2013 r. w zakresie ubezpieczeń społecznych podlega polskiemu ustawodawstwu w okresie zatrudnienia u pracodawcy słowackiego MANIOM s.r.o. i jednoczesnego prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Polski. W spornym okresie wnioskodawca na terenie Polski prowadził działalność gospodarczą.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że przepis art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych statuuje obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne i rentowe osób prowadzących pozarolniczą działalność. Obowiązek ubezpieczenia społecznego z tego tytułu wynika wprost z ustawy i nie jest uzależniony od woli ubezpieczonego lub organu rentowego. W dacie wydania zaskarżonej decyzji (25 maja 2015 r.) wnioskodawca w okresie od maja 2013 r. do listopada 2014 r. obowiązkowo podlegał ubezpieczeniom społecznym, ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej i nie opłacał należnych składek, co spowodowało istnienie zadłużenia wobec organu rentowego. W toku niniejszego postępowania wnioskodawca nie wykazał żadnych okoliczności, które skutecznie podważyłyby zaskarżoną decyzję.

Jest oczywiste, że osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega z mocy ustawy ubezpieczeniom społecznym od dnia rozpoczęcia prowadzenia takiej działalności i ma obowiązek zgłoszenia do ZUS tego faktu oraz jest zobligowana do wpłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Nie wymaga to wcześniejszej decyzji ZUS o podleganiu ubezpieczeniom społecznym.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt I). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt II ma podstawę w art. 102 k.p.c.